

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

4 Accusare nequit hominem vir turpis honestum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

randum est, ut si ex ea provincia, ubi in agitur, vel persona, vel instrumenta possentur, non amplius quam tres menses indulgeantur. Si vero ex continentibus provincis, sex menses custodiri iustitia est. In transmarina autem dilatione novem menses computari oportebit. Iudicantes autem in hac ratione non sibi concessum intelligant danda dilationis arbitrium: sed eandem dilationem (si rerum urgentissima ratio flagitaverit, & necessitas desiderata instrumenti exegerit) non facile amplius quam semel, nec ulla trahendi arte sciant esse tribuendam. ¶ Et autem dilatio penitus est deneganda, qui rescriptum ad extraordinarium iudicem deportaverit. a Illi b autem qui in iudicium vocatur, danda est ad probanda c precum mendacia, vel proferenda aliqua instrumenta, vel testes, quantum instructus esse non potuit, qui prater spem ad alienum iudicium trahitur. ¶ Cum d vero ad appellationem, consultationemve à Principe rescriptum fuerit, sive sit primo iudicio petita dilatio, & ea tributa non sit, sive nec petita quidem, eam dari cuiquam non licet eadem ratione, qua ne in iudicio quidem cogitationum Imperialium dilatio tribui solet. ¶ A iudice procedente dilationem non convenit postulari, etiam si utraque parte praesente tribuatur, cum non alia, nisi causa cognita indulgeri queat, & cognitio causa non interpellatione plenaria, sed considerante e magis iudice legitime colligatur, ut si forte dilatio petita fuerit improbat, suscepta quaestio per sententiam iudicis dirimatur. ¶ Constitutione septima, in collatione septima. ¶ [Libellum si vero non alius actor dirigit, nisi prius & in ipsum, quem dicit obnoxium, & in negotio executorum exponat cautionem, se vel intra duos menses litem contestaturum, vel omne damnum ei, qui convenitur, contingens restitutum in duplum.] In coll. conf. 6.

3 pars. [Ostratur g ei, qui vocatur ad iudicium, libellus, & exinde praesenti scripto, data fideiussione xx. dierum gaudeat induci, quibus delibere, cedare, ut contendat, atq; iudicio alium sociari h perat, an recuset eum: nisi ille sit is, quem ipse alio recusato jam petierit. Deniq; praesens interrogetur, an hoc tempus liti transferat, quod non modo i ex ipsius responsione, sed etiam ex libelli subscriptione manifestetur: quam in iniuriam facere debet. Lata ergo contestatio contra hoc indultum lo habita pro nihilo est l.] Ibidem. [¶ Quod m fieri non debet, nisi actor satisfecerit certam promittens quantitatem se daturum, si litem non exequatur, aut exequens non vincat causam. Si igitur post tempus a se constitutum intra decem dies res praesente non occurrat, dimittatur reus exacto eo quod promissum est? & si quid circa litem plus impendisse cum taxatione iudicis praeverit. Exceptio n fori 2 dilatoria est, argue ideo in iudicio liti debet opponi, & probari. Peremptoria o autem exceptiones, ut sunt praescriptiones longi temporis, sufficit in initio liti contestari.]

1 ¶ Iudicantes autem.] In codice Iustiniani legitur, Quod ita constitutum iudicantes sentire debebant, ut in hac ratione, &c.

2 ¶ Exceptio fori.] Postrema haec pars abest à plerisque vetustis exemplaribus. In uno autem est in margine, cum hoc titulo, glossa Ioannis. Eadem autem verba leguntur infra ead. g. 6. c. si quis Episcoporum 5. exceptio, & ibi sunt in omnibus antiquis codicibus.

a al. reportaverit. b Ibidem, leges, sed mutata est verborum series. c improbanda.] orig. d Leges, mutatu quibusdam vocibus. e al. confidente. f Cod. de liti contestat. auct. libellum. g Cod. de liti contestat. auct. offeratur. h Iulianus antecessor novella 13. c. 3. i al. max. k privilegium.] orig. l al. ducenda est? orig. m Cod. de dilationibus, auct. then. quod fieri. n Ex Cod. de excep. l. uli. & l. 8. o Infra ea. quasi 6. cap. si quis Episcoporum Suprà 2. quasi 7. cap. alieni, ex Dionysio.

QVAESTIO IV.

Qvod vero infames, & non legitime conjuncti ad accusationem admitti non debeant, & qui generaliter de accusatione removendi sint, multorum auctoritate ret.

C. I. ¶ Infames, eos qui sunt bone fama, accusare non possunt. An enim Iginus Papa, epist. 2.

A Liens erroris societatem b fecerantem, vel à propositi tramite recedentem, aut Apostolicae iudis iussionibus inobedientem suscipere non possunt, nec impetere recte credentes, vel sanctorum Patrum iussionibus obtemperantes permittuntur, quia inter tales & infideles magna debet esse discretio.

C. II. ¶ Quis legem suam spreto transgreditor, ante suam reverfionem recte agentes accusare non potest.

Item Anacletus Papa in prima decretali.

Beatus d praedecessor noster Clemens, vir Apostolicus, & spiritu Dei plenus, una cum reliquis sanctis collegis suis statuit, dicens. Accusandi, & testificandi licentia denegatur his, qui Christianae religionis & nominis dignitatem, & sua legis, vel sui propositi normam, aut regulariter prohibita neglexerint. Transgressi enim sponte legis suae, ejusque violatores, & reprobos apostatae nominantur. Omnis enim apostata reprobatus, & ante reverfionem suam, non in accusatione recte agendum, aut testimonio suscipiendus est.

C. III. ¶ A suo proposito discedentes sunt infames.

Item Pius Papa, epist. 1.

SI quis f vero à suo proposito retrofiam cursum gressus fuerit, infamis efficitur. Reprobati ergo oportet eorum redargutiones, qui in recta fide suspecti sunt. Haec autem, & conversatio primum scrutanda est, & inde g, qui irreprehensibiles apparuerint, sunt recipiendi, & non prius.

C. IV. ¶ Incestuosus & non legitime conjunctus, sacerdos & legitime conjunctus accusare non possunt.

Item Calixtus Papa ad Episcopos Galliae, epist. 2. cap. 4.

Con sanguineorum h conjunctiones, nec legitime sunt, nec manere possunt, sed sunt repellendae. ¶ Quisquis ergo non legitime conjunctus, vel abique dotati titulo, ac benedictione sacerdotis copularus, sacerdos, vel legitime conjunctus criminari, vel in eos testificari minime potest, quoniam omnino incesti macula pollutus, infamis est, & accusare supra dictos non permittitur. Non solum ergo hi revidendi sunt, & infames efficitur, sed etiam omnes eis consentientes. ¶ Similiter de raptoribus, vel eis, qui seniores imperpetuo fieri censentur. Hos ergo leges saeculi interficiunt, nos misericordia praeviente, sub infamia nota ad poenitentiam recipimus.

C. V. ¶ Qui sunt recipiendi in accusatione.

Idem in eadem epistola.

Conspiratores i in nullius accusatione sunt recipiendi.

a Iulius in rescripto ad Orient. cap. 15. Pape. l. 1. 117. 20. c. 16. & l. 1. c. 9. Pamm. l. 4. c. 70. & 88. b al. sciam à suo proposito. c al. societate maculatum, vel à suo. c al. permatitur. d Anf. l. 3. c. 9. Pamm. l. 4. c. 80. e Anf. l. 3. c. 4. f al. si quis à suo vero proposito. g al. denia. h Burchard. c. 1. Ivo p. 1. c. 23. i Ivo p. 6. c. 36. 4.

piendi, nec eorum vel anathematizatorum vox ullum nocere, vel accusare a potest.

C. VI. ¶ De eodem. Item Stephanus Papa, epist. 2.

Nvllus b anathematizatorum c suscipiatur, nec a quoquam credatur, quæ ab eis dicuntur, vel conferuntur. Eos a dico anathematizatos esse, quos Episcopi suis scriptis anathematizaverunt, aut eorum statuta anathematizant.

C. VII. ¶ Anathematizati fideles accusare non possunt.

Item Fabianus Papa, epist. 1. ad ecclesia ministros.

O mnes s, quos sanctorum Patrum statuta tam præteritis quam futuris temporibus anathematizant, submovemus, & ab omni accusatione fidelium alienamus.

C. VIII. ¶ Clericus, quæ Episcopum accusavit, infamii efficitur.

Item Stephanus Papa, epist. 2. c. 8.

Clericus verò, qui Episcopum suum accusaverit, aut ei insidiator extiterit, non est recipiendus, quia infamii effectus est, & a gradu debet recedere, ac curia traditur servitutus.

C. IX. ¶ Infames & exules fiant, qui Episcopos persequuntur.

Item Alexander Papa, epist. 1. cap. 1.

Hinc si qui Episcopos suos i persequuntur, & amovere nituntur iniuste contra Apostolicam auctoritatem, et si a morte prohibentur, dicente Domino * [Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat,] perpetua tamen notatur infamia, & exilio digni judicantur finitimo, de quibus a temporibus Apostolorum, & infra ista tenemus, atque decreta habemus, quibus eorum accusandi Episcopos, vel testificandi in eos vocem obstruimus, quos non humanis, sed divinis actibus mortuos esse scimus.

¶ Suos ¶ Vox ista abest a plerisque manuscriptis & originali, sed ob grossam non est sublata.

C. X. ¶ Detractores, & inimicorum auctores Episcopos non accusent.

Item Zepherinus Papa, epist. 1. ad Episcopos Sicilia.

Detractores g (qui divina auctoritate eradici sunt,) & auctores b inimicorum ab episcopali submovere accusatione, vel testimonio.

C. XI. ¶ Infamii vel sacrilegus religiosam Christianam accusare non potest.

Item Eutychanus Papa, ad Episcopos Sicilia.

Nvlli i unquam infamiatque sacrilego de quocunque negotio liceat adversus religiosum Christianum, (quamvis humilis, servilisque persona sit) testimonium dicere, nec de qualibet re, actione, vel inscriptione Christianum impetere.

Notandum verò quod aliud sit excommunicatio, & aliud anathematizatio.

C. XII. ¶ Aliud est excommunicatio, aliud anathematizatio.

Unde Ioannes Papa VIII. scribit cuidam Episcopo.

Engeltrudam k uxorem Bosonis noveris non solum excommunicatione, quæ a fraterna societate separat, sed etiam anathemate, quod ab ipso Christi corpore (quod est ecclesia) recedit, crebro percussam esse.

¶ Epistola hæc Ioannis VIII. non est inventa. Verum Nicolaus I. in concilio a se Roma habito, de Metensi synodo penitus abolenda, cap. ultim. narrat hanc Engeltrudam bis a se

a alludere. b Pann. l. 4. c. 71. al. anathema. orig. d. al. 101. quæ. dico. orig. e. Anst. l. 3. c. 16. Polye. l. 3. tit. 1. f. Anst. l. 3. c. 79. * Exech. 33. g. Anst. l. 3. c. 35. Ivo par. 5. c. 245. h. al. auctores. i. Anst. l. 3. c. 23. Burch. l. 16. c. 11. Ivo p. 6. c. 333. Pann. lib. 4. c. 92. k. 11. quæ. nemo Episcoporum Ivo p. 14. c. 51.

fuisse anathemate percussam. Cuius mulieris flagitia, ob qua iustificavit hanc penam tulit, refert Regino lib. 2. Chroniconum. Potuit autem tempore Ioannis octavi vivere hæc femina, quoniam Hadrianus II. qui inter Nicolaum I. & Ioan. VIII. interfuit, quantum sui Pontificatus annus non implevit.

Unde datur intelligi, quod anathematizati intelligendi sunt non simpliciter a fraterna societate, sed etiam a corpore Christi (quod est ecclesia) omnino separati.

QVÆSTIO V.

QVod verò testes de domo accusatorum producendi non sint, & quod vox inimicorum non sit audienda, multorum auctoritatibus probatur.

C. I. ¶ Consanguinei & familiares adversus extraneos testimonium non dicant.

Item Calixtus Papa, epist. 2. ad Episcopos Gallia.

Consanguinei a accusatoris b adversus extraneos testimonium non dicant, nec familiares, vel de domo prodeuntes: sed si voluerint, & invicem confenserint, inter se parentes tantummodo testificentur, & non in alios.

C. II. ¶ Neque inimici, accusatores vel testes esse non possunt.

Item Anacletus Papa, epist. 3. c. 4.

Accusatores c & testes esse non possunt, qui ante besternum diem, aut nudius tertius inimici fuerunt, ne irati nocere cupiant, vel læsi se ulcisci velint. Inoffensus igitur accusatorum & testium affectus querendus est, & non suspectus.

C. III. ¶ De eodem.

Item Symmachus Papa, in quinta synodo Romana sub ipso habita.

Accusatoribus d verò inimicis, vel de inimici domo prodeuntibus, vel qui cum inimicis immorantur, aut suspecti sunt, non credatur, ne irati nocere cupiant, ne læsi ulcisci se velint. ¶ Si quis hæc, quæ hodie in hac sancta synodo prohibita sunt, infringere præsumperit, aut voluntarie transgredientaverit, si clericus est, gradu proprio penitus careat: si verò monachus, aut laicus fuerit, communione privetur: & si non emendaverit vitium, anathemate feriat. Secretas verò infidias, vel manifestas pontificibus a quibuscunque illatas, vel ea, quæ huius sanctæ synodi sententia complectitur, si quis ad ecclesiam pertulerit notitiam, potitur honore: & hi, qui adversa eis moluntur (sicut a sanctis Patribus dudum statutum est, & hodie synodali, & Apostolica auctoritate firmatur) penitus adiciantur, & exilio (suis omnibus sublatis) perpetuo tradantur.

C. IV. ¶ Qui non possunt esse accusatores, vel testes.

Item Pontinianus sanctæ & universali ecclesiæ Episcopus epist. 2. omnibus Christianis.

Svpectos e, aut inimicos, aut facile litigantes, & eos qui non sunt bonæ conversationis, aut quorum vita est accusabilis, & qui rectam non tenent & docent fidem, accusatores esse & testes, & antecessores nostri Apostoli i prohibuerunt, & nos eorum auctoritate submovemus, atque futuris temporibus excludimus.

¶ Apostoli ¶ Sic est emendatum ex Vaticanis codicibus. Antea enim legebatur, Apostoli. originale autem impressum sic habet, & antecessores nostri Apostolica repulerunt auctoritate, & nos submovemus, atque futuris, &c.

a Anselmus l. 3. c. 58. Polye. l. 3. tit. 1. b accusatores. orig. c. Burch. l. 1. c. 171. Ivo p. 5. c. 289. Pann. l. 4. c. 85. d. Ambros. Syagrius epist. 64. Anst. l. 3. c. 11. Burch. l. 1. c. 152. Ivo p. 5. ca. 239. Pann. l. 8. c. 34. e. supr. 2. q. 7. c. querendum. Polye. ibid. Anselmus l. 3. c. 16.

